

Список використаних джерел:

1. Голов С. Ф. *Управлінський облік і контролінг: концепції та застосування* / С.Ф. Голов // *Вісник КНТЕУ: Науково-практичний журнал*. – Київ, 2007. – №5. – С.82–87
2. Левицька І.О. *Управлінський облік і аудит витрат на постачання та передачу електричної енергії енергопостачальних компаній України: Дис... канд. екон. наук: 08.00.09 – К., 2015. – 299с.] С.247-248*
3. Левицька С.О., Стовповець І.В. *Управлінський (внутрішньогосподарський) облік суб'єктів підприємницької діяльності: методика організації, перспективи розвитку* / С.О. Левицька, І.В. Стовповець // *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економіка. Збірник наукових праць*. – Рівне: НУВГП, 2007. – Вип. 2 (38). – С.199– 209
4. Міністерство енергетики України. *Історія енергетики*. 2022. URL:<https://www.mev.gov.ua/storinka/istoriya-enerhetyky>

УДК 657.1

Довж Вадим Вадимович,

*аспірант кафедри бухгалтерського обліку та консалтингу,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана,
м. Київ, Україна*

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ ЯК ГАРАНТІЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Військові дії на теренах України спричинили економічну кризу у вигляді призупинення або повного припинення діяльності багатьох підприємств, з яких станом на листопад 2022 р. 45% працюють у повному обсязі, 42% працює частково, 12% були змушені призупинити функціонування, і тільки 1% компаній розпочали ведення бізнесу після початку військових дій [1]. З них, зазнали втрат такі галузі: енергетичний сектор, логістика, металургія, страховий та аграрний ринки, що в цілому оцінюється міжнародним валютним фондом у 35% ВВП [2].

Натомість, найбільш стійкою виявилась ІТ-галузь України. Згідно опитування учасників Асоціації «ІТ Ukraine», 92% компаній оцінюють ризики можливої ескалації збройного конфлікту в найближчий час як низькі і середні. Водночас, обсяги замовлень існуючих клієнтів залишаються незмінними для 56% бізнесів, 13% клієнтів учасників асоціації переглядають обсяги замовлень та 31% потенційних клієнтів віддають перевагу компаніям, які мають центри розробки в інших країнах. У разі необхідності, або за вимогою клієнтів, 13% ІТ-бізнесів готові реалізувати тимчасову релокацію для ключових спеціалістів. 57% з опитаних керівників, готові розглянути переїзд за ініціативи самих спеціалістів. Релокація розглядається, насамперед, в західні регіони України, а також, до сусідніх європейських країн. План реагування в умовах надзвичайних ситуацій мають, або доопрацьовують, 92% ІТ-компаній [3]. До того ж, ІТ-послуги – це єдина сфера бізнесу України, яка зросла у 2022 р. у порівнянні з 2021 р. Таке зростання становить 27% за січень-травень 2022 р. За 5 місяців поточного року,

частка ІТ у всьому експорті послуг склала 46%. Для порівняння, рік тому цей показник складав 37% [4].

Для активізації підприємницької діяльності та стимулювання створення робочих місць, Міністерством економіки України було запроваджено низку програм, аби економіка працювала на благо країни та оборони її кордонів. Зокрема, відмітимо грантовий проєкт «єРобота», який включає такі програми:

- мікрогранти для створення бізнесу;
- гранти для розвитку переробного підприємства;
- державне фінансування закладки саду;
- кошти для розвитку тепличного господарства;
- грант на реалізацію стартапу, у тому числі в сфері ІТ;
- кошти на навчання за ІТ-спеціальностями.

Ще однією, не менш важливою урядовою програмою, є програма релокації підприємств, яка полягає у переміщенні потужностей підприємств за допомогою АТ «Укрзалізниця та АТ «Укрпошта». Станом на 25.10.2022 р., з регіонів активних бойових дій, у безпечніші регіони перемістилось 770 підприємств, з яких 599 вже відновили свою роботу. Дана програма забезпечує безперебійність роботи підприємств, підтримання поточних, та створення нових робочих місць, а також сплату податків до бюджету країни. Найбільше підприємств перемістилось до Львівської (30%), Закарпатської (17%), Чернівецької (11%), Івано-Франківської (8%), Хмельницької (7%) та Тернопільської (7%) областей [5].

На нашу думку, перевагою релокованих підприємств є використання ними інформаційних технологій в бізнесі та в бухгалтерському обліку зокрема, що й є причиною такого швидкого відновлення їх роботи. З них можна виділити наступні:

- використання облікових систем для здійснення автоматизованого бухгалтерського та податкового обліку;
- використання хмарних технологій (можливість користування додатками та бухгалтерськими обліковими сервісами віддалено, через мережу «Інтернет», а також здійснення віддаленої обробки та зберігання майже необмеженої кількості даних бухгалтерського обліку);
- використання систем клієнт-банківських сервісів для віддаленого та оперативного здійснення банківських операцій, збереження інформації про них;
- використання технологій, які допомагають за дуже короткий період часу обробити великий об'єм інформації;
- використання технологій у процесі подання звітності та документообігу між підприємствами (подання звітності в електронному вигляді та здійснення електронного документообігу відбувається за допомогою програм «М.е. Doc», «Арт-Звіт Pro», «iFin Zvit»);
- використання технологій криптографічного захисту через використання електронних цифрових підписів, за допомогою яких віддалено здійснюється

електронний документообіг з контрагентами, фіскальними, дозвільними органами та органами державної влади.

Завдяки використанню технологій в бухгалтерському обліку, стає можливим: оперативно, автоматизовано та системно збирати, обробляти, накопичувати, узагальнювати та зберігати інформацію про діяльність підприємства в електронному вигляді, навіть якщо фізичні носії інформації були знищені внаслідок руйнування будівель. Фактично, ми маємо ситуацію, коли документи бізнесу, які відображають бухгалтерський та податковий стан справ підприємства, можуть знаходитись повністю в електронному вигляді на віддаленій серверній машині, котра фізично може бути розміщена навіть в іншій країні. Для доступу до таких документів, в більшості випадків, необхідно мати лише комп'ютер та доступ до мережі «Інтернет», враховуючи, в тому числі, наявність електроенергії. Але, мусимо констатувати, що така опція доступна лише малому та подекуди середньому бізнесу, які не мають жорсткої географічної прив'язки до місцевості та без наявності великих потужностей. Наприклад, підприємства водного транспорту, гірничо-видобувні та аграрні підприємства залежать від такої прив'язки. Натомість, підприємства роздрібної торгівлі, інформаційно-консультаційні та ІТ-підприємства – можуть дозволити собі релокацію без суттєвої втрати на це часу та ресурсів.

Використання цифрових технологій в сфері бізнесу, особливо в частині ведення бухгалтерського обліку, забезпечує можливість оперативного обміну інформацією та сприяє оптимальному переміщенню бізнесу в безпечні місця. Стабільність обміну інформацією забезпечує відносно швидке поновлення діяльності підприємств. В свою чергу, це дозволяє сплачувати податки та послідовно виконувати свої зобов'язання.

Список використаних джерел:

1. 87% українських компаній працюють як і раніше або частково – дослідження. Gwara Media. URL: <https://gwaramedia.com/87-ukrainskih-kompanij-praczyuyut-yak-i-ranishe-abo-chastkovo-doslidzhennya-nbsp/> (дата звернення: 25.11.2022).
2. Економічна правда. Бізнес в умовах війни: хто зазнав найбільших втрат та як відновлюються підприємства. Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/03/23/684549/> (дата звернення: 25.11.2022).
3. Асоціація "IT Ukraine" - Щодо роботи ІТ в умовах загострення україно-російських відносин. Асоціація "IT Ukraine" - Головна. URL: <https://itukraine.org.ua/work-of-the-it-industry-in-the-context-of-aggravation-of-ukrainian-russian-relations.html> (дата звернення: 25.11.2022).
4. ІТ-послуги – єдина галузь бізнесу, що зросла у 2022 році – Опендатабот. Опендатабот. URL: <https://opendatabot.ua/analytics/itexport-increased-2022> (дата звернення: 25.11.2022).
5. Міністерство економіки України -> «Робота: Гранти від держави на відкриття чи розвиток бізнесу -> «Робота: Гранти від держави на відкриття чи розвиток бізнесу. Сайт міністерства економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=94321ef8-1418-479c-a69f-f3d0fdb8b977&title=RobotaGrantiVidDerzhaviNaVidkrittiaChiRozvitokBiznesu> (дата звернення: 25.11.2022).